

2020 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΦΥΣΙΚΗ (Παλιό σύστημα)

Γ' Γενικού Λυκείου

Θετικών Σπουδών & Σπουδών Υγείας

Σάββατο 23 Μαΐου 2020 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

A1. Ένα στάσιμο κύμα δημιουργείται κατά μήκος ελαστικής χορδής και στη θέση $x = 0$ σχηματίζεται κοιλία.

α. Η θέση των δεσμών δίνεται από τη σχέση $x = (2κ + 1) \cdot \lambda / 2$

β. Η θέση των κοιλιών δίνεται από τη σχέση $x = (2κ + 1) \cdot \lambda / 4$

γ. Η ενέργεια ταλάντωσης των μορίων του μέσου είναι μέγιστη στις θέσεις όπου $x = κ \lambda / 2$

δ. Η απόσταση μεταξύ δύο διαδοχικών δεσμών είναι $\lambda / 4$.

(5 μόρια)

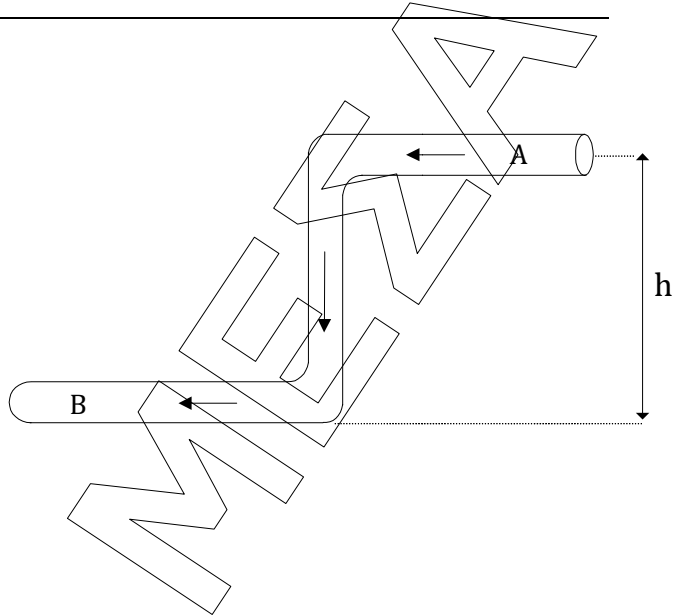
A2. Σώμα εκτελεί ταυτόχρονα δυο απλές αρμονικές ταλαντώσεις ίδιου πλάτους, ίδιας διεύθυνσης και ίδιας θέσης ισορροπίας των οποίων οι χρονικές εξισώσεις είναι: $x_1 = 0,05 \cdot \eta\mu(102\pi t)$ και $x_2 = 0,05 \cdot \eta\mu(98\pi t)$ στο S.I.. Εξαιτίας της σύνθετης περιοδικής κίνησης το χρονικό διάστημα μεταξύ δυο διαδοχικών περασμάτων του σώματος από τη θ.Ι. του ισούται με:

α. $(1/100) \text{ s}$ **β.** $(1/50) \text{ s}$ **γ.** $(1/2) \text{ s}$ **δ.** $(1/200) \text{ s}$

(5 μόρια)

A3. Ο κατακόρυφος σωλήνας του διπλανού σχήματος έχει **σταθερή** διατομή και στο εσωτερικό του ρέει ιδανικό ρευστό με φορά από τα δεξιά προς τα αριστερά. Για τις ταχύτητες και τις πιέσεις στα σημεία A και B, ισχύει:

- α. $p_A > p_B$ και $v_A > v_B$
- β. $p_A = p_B$ και $v_A = v_B$
- γ. $p_A < p_B$ και $v_A = v_B$
- δ. $p_A > p_B$ και $v_A = v_B$

(5 μόρια)

A4. Μία πηγή ηχητικών όταν είναι ακίνητη παράγει ήχο συχνότητας f και μήκους κύματος λ . Όταν ένας παρατηρητής και η πηγή ηχητικών κυμάτων κινούνται στην ίδια ευθεία με αντίθετες φορές ώστε η μεταξύ τους απόσταση να αυξάνεται, τότε ο παρατηρητής αντιλαμβάνεται:

- α. συχνότητα μικρότερη από f και μήκος κύματος μεγαλύτερο από λ .
- β. συχνότητα μεγαλύτερη από f και μήκος κύματος μικρότερο από λ .
- γ. συχνότητα μικρότερη από f και μήκος κύματος μικρότερο από λ .
- δ. συχνότητα μεγαλύτερη από f και μήκος κύματος μεγαλύτερο από λ .

(5 μόρια)

A5. Για τις παρακάτω προτάσεις να γράψετε το γράμμα του υποερωτήματος στο απαντητικό τετράδιό σας και δίπλα τη λέξη **Σωστό** αν η πρόταση είναι σωστή, ή **Λάθος** αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

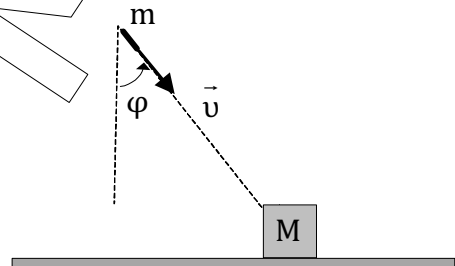
- α. Όταν ένας ταλαντωτής εκτελεί εξαναγκασμένη ταλάντωση τότε η συχνότητα της ισούται με τη συχνότητα του διεγέρτη.
- β. Όταν ένα υγρό έχει πυκνότητα $0,8 \text{ g/cm}^3$, τότε στο σύστημα S.I. η πυκνότητα του έχει τιμή 800 Kg/m^3 .
- γ. Η μονάδα μέτρησης του συντελεστή του ιξώδους στο S.I. είναι το $1 \text{ N m}^2/\text{s}$

- δ. Ο υδραυλικός ανυψωτήρας είναι πολλαπλασιαστής πίεσης
- ε. Η ροπή ενός ζεύγους δυνάμεων είναι ίδια ως προς οποιοδήποτε σημείο του επιπέδου τους.

(5 μόρια)

ΘΕΜΑ Β

B1. Το βλήμα μάζας m του σχήματος κινούμενο με ταχύτητα μέτρου u και σε κατεύθυνση που σχηματίζει γωνία φ ως προς την κατακόρυφο, συγκρούεται πλαστικά με το αρχικά ακίνητο σώμα μάζας M , που ισορροπεί στο λείο οριζόντιο επίπεδο. Αμέσως μετά την κρούση το $(M+m)$ κινείται πάνω στο λείο οριζόντιο επίπεδο.

Η μεταβολή της ορμής του συστήματος βλήμα - M , $\Delta \vec{p}_{ολ}$, κατά την κρούση:

- α. είναι μηδέν.
- β. έχει μέτρο $m \cdot u \cdot \sin \varphi$, κατακόρυφη διεύθυνση και φορά προς τα πάνω.
- γ. έχει μέτρο $m \cdot u \cdot \sin \varphi$, κατακόρυφη διεύθυνση και φορά προς τα κάτω.
- δ. έχει μέτρο $(m+M) \cdot u \cdot \sin \varphi$, κατακόρυφη διεύθυνση και φορά προς τα πάνω.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση

(1 μόριο)

Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας

(5 μόρια)

B2. Σώμα μάζας m εκτελεί απλή αρμονική ταλάντωση πλάτους A και περιόδου T . Για $t_0 = 0$ ισχύει: $x = +A\sqrt{3}/2$ και $v > 0$.

Πρώτη φορά μετά τη στιγμή $t_0 = 0$, ο ρυθμός μεταβολής της ορμής του σώματος και ο ρυθμός μεταβολής της κινητικής του ενέργειας μηδενίζονται ταυτόχρονα τη χρονική στιγμή t_1 που ισούται με:

- α. $T/3$
- β. $5T/12$
- γ. $T/2$
- δ. $T/6$

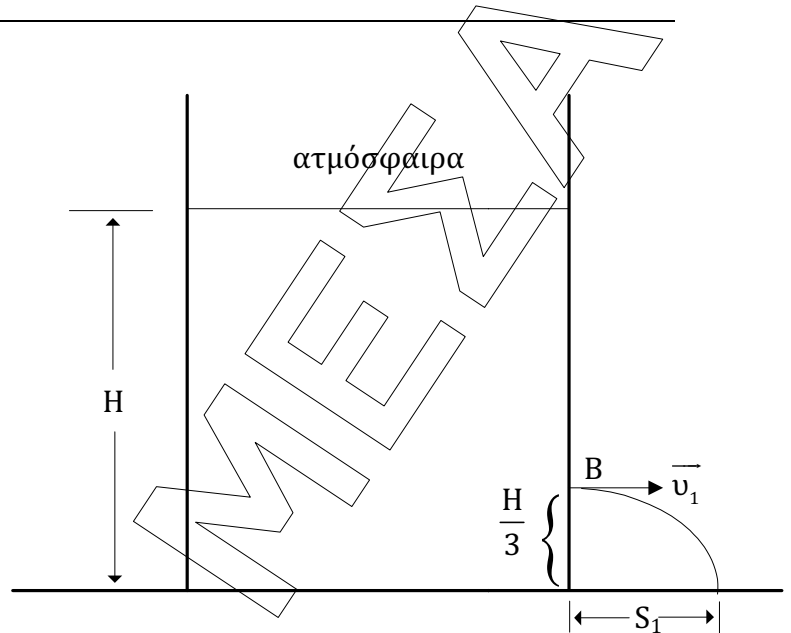
Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση

(1 μόριο)

Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας

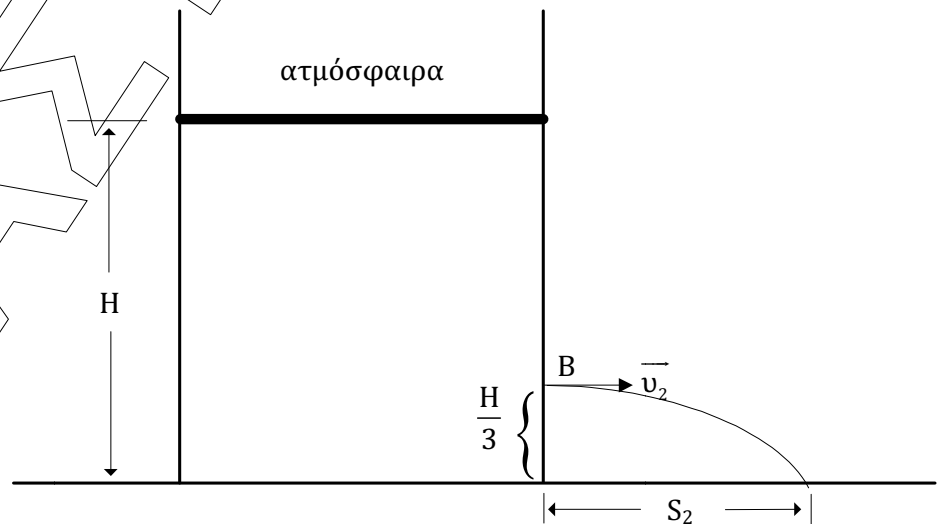
(5 μόρια)

B3. Το δοχείο που φαίνεται στο διπλανό σχήμα, είναι ανοικτό, έχει εμβαδόν βάσης A και είναι γεμάτο με νερό πυκνότητας ρ , σε βάθος H από την ελεύθερη επιφάνεια. Στο σημείο B του πλευρικού τοιχώματος, που βρίσκεται σε ύψος $H/3$ από τον πυθμένα, υπάρχει μικρή οπή εμβαδού διατομής A_B που είναι κλεισμένη με πώμα. Η διατομή A_B είναι πολύ μικρότερη από τη διατομή A του δοχείου.

Κάποια στιγμή αφαιρούμε το πώμα με αποτέλεσμα το νερό να εξέρχεται οριζόντια από την οπή και η σχηματιζόμενη φλέβα νερού να κτυπά στο έδαφος σε οριζόντια απόσταση S_1 από τον πυθμένα του δοχείου.

Επαναλαμβάνουμε την ίδια διαδικασία, όμως τώρα στην ελεύθερη επιφάνεια του υγρού τοποθετούμε έμβολο βάρους w . Σε αυτή την περίπτωση η φλέβα του νερού

κτυπά στο έδαφος σε οριζόντια απόσταση S_2 από τον πυθμένα του δοχείου, με $S_2 = 2S_1$. Δίνονται η επιτάχυνση της βαρύτητας g και η ατμοσφαιρική πίεση p_{atm} . Δεν υπάρχουν τριβές μεταξύ εμβόλου και δοχείου.

Το βάρος του εμβόλου ισούται με:

α. $\rho \cdot g \cdot H \cdot A$ β. $1,5 \cdot \rho \cdot g \cdot H \cdot A$ γ. $2 \cdot \rho \cdot g \cdot H \cdot A$ δ. $0,5 \cdot \rho \cdot g \cdot H \cdot A$

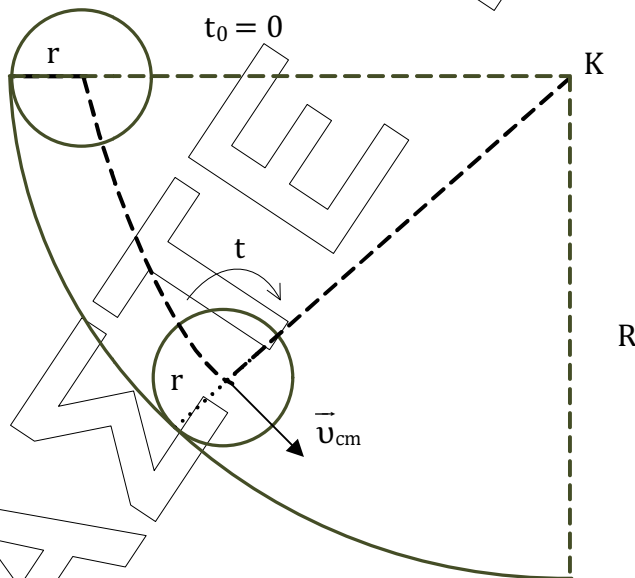
Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση

(1 μόριο)

Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας

(5 μόρια)

- B4.** Ομογενής δίσκος ακτίνας r και μάζας m αφήνεται ελεύθερος να κινηθεί τη χρονική στιγμή $t_0 = 0$ από την κορυφή κατακόρυφου τεταρτοκυκλίου ακτίνας R . Ο δίσκος κυλιέται χωρίς να ολισθαίνει και για τις ακτίνες R και r ισχύει ότι $R/r = 8$. Η ροπή αδράνειας του δίσκου ως προς τον άξονα που διέρχεται από το κέντρο του και είναι κάθετος ως προς το επίπεδο του ισούται με $I_{cm} = \frac{1}{2} m \cdot r^2$.

Τη χρονική στιγμή t που το κέντρο μάζας του δίσκου έχει ταχύτητα μέτρου u_{cm} , η στροφορμή του ως προς τον άξονα περιστροφής που διέρχεται από το κέντρο του έχει μέτρο $L_{(spin)}$, ενώ η στροφορμή του ως προς άξονα περιστροφής τον οριζόντιο άξονα που διέρχεται από το κέντρο K του τεταρτοκυκλίου έχει μέτρο

$L_{(K)}$. Ο λόγος $\frac{L_{(spin)}}{L_{(K)}}$ ισούται με:

2020 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

α. 1/8

β. 2/7

γ. 3/8

δ. 1/14

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση

(1 μόριο)

Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας

(6 μόρια)

ΘΕΜΑ Γ

Σε γραμμικό ελαστικό μέσο που βρίσκεται πάνω στον οριζόντιο ημιάξονα Ox διαδίδεται αρμονικό κύμα κατά τη θετική κατεύθυνση. Το σημείο O , με $x_{(0)} = 0$, είναι η πηγή του κύματος και εκτελεί Α.Α.Τ. με εξίσωση απομάκρυνσης: $\psi_{(0)} = 0,02 \eta\mu(\omega t)$ (S.I.). Η ταχύτητα διάδοσης του κύματος έχει μέτρο $v_{\delta} = 10 \text{ m/s}$.

Τη χρονική στιγμή t_1 που το σημείο O αποκτάει για τρίτη φορά μέγιστη δυναμική ενέργεια ταλάντωσης U_{MAX} , ένα σημείο Δ , με $x_{(\Delta)} = 2\text{m}$, αποκτάει για δεύτερη φορά μέγιστη δυναμική ενέργεια ταλάντωσης U_{MAX} .

Γ1. Να γράψετε την εξίσωση του κύματος.

(6 μόρια)

Γ2. Να γράψετε την εξίσωση απομάκρυνσης του σημείου Δ σε συνάρτηση με το χρόνο και να τη παραστήσετε γραφικά, όταν $0 \leq t \leq 0,5 \text{ (s)}$

(6 μόρια)

Γ3. Να σχεδιάσετε το στιγμιότυπο του κύματος τη χρονική στιγμή $t_2 = t_1 + 3 T/4$. Στο παραπάνω στιγμιότυπο να σχεδιάσετε τις φορές της ταχυτήτων ταλάντωσης των σημείων O και Δ , με αιτιολόγηση.

(6 μόρια)

Γ4. Να βρείτε τις θέσεις των σημείων του μέσου που τη χρονική στιγμή t_2 βρίσκονται σε απομάκρυνση $\psi = +\sqrt{3}\text{cm}$ με $v < 0$.

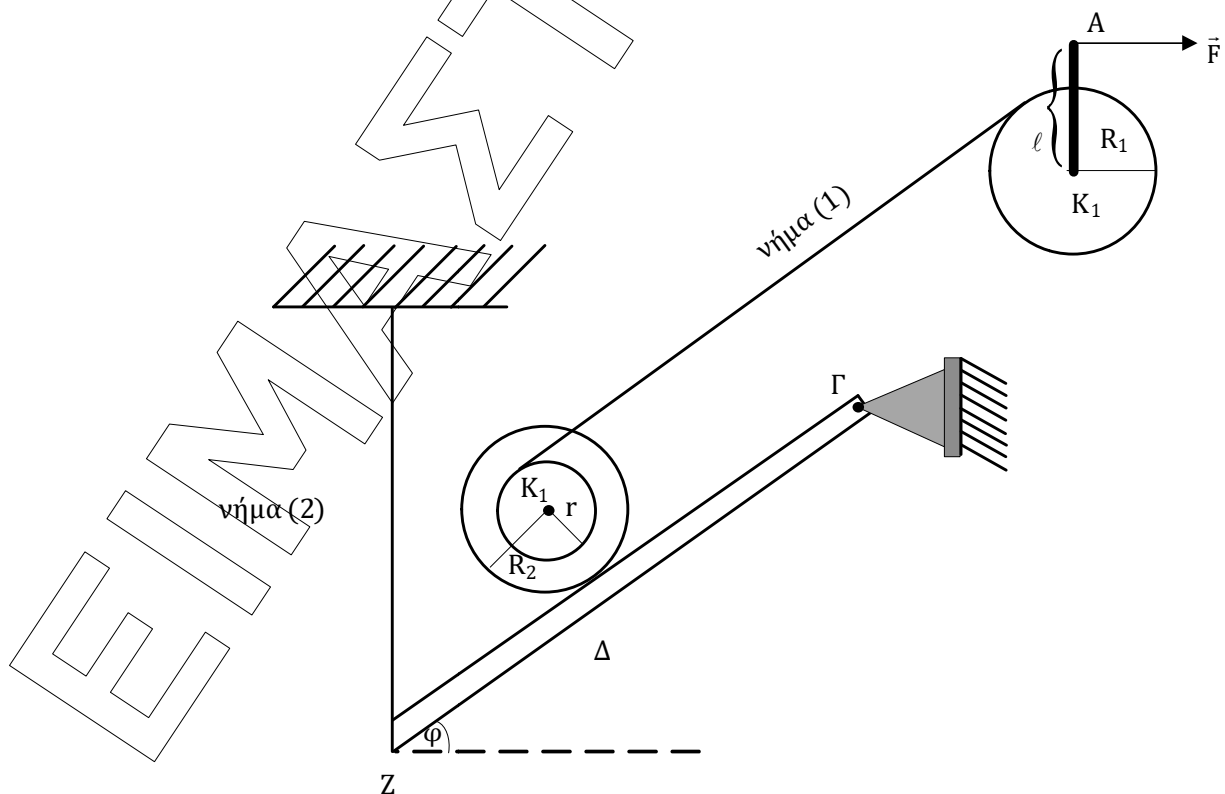
(7 μόρια)

ΔΙΝΕΤΑΙ: $\eta\mu(\pi/3) = \eta\mu(2\pi/3) = \sqrt{3}/2$, $\text{cyn}(2\pi/3) = -1/2$

ΘΕΜΑ Δ

Ομογενής και ισοπαχής ράβδος ΖΓ, μήκους $L = 2,5\text{m}$ και μάζας $M_p = 4\text{kg}$, στηρίζεται με το άκρο της Γ ακλόνητα σε κατακόρυφο τοίχο με τη βοήθεια άρθρωσης. Η ράβδος ισορροπεί ακίνητη με τη βοήθεια κατακόρυφου αβαρούς μη εκτατού νήματος, (νήμα 2) του οποίου το ένα άκρο είναι δεμένο στο άκρο Ζ ενώ το άλλο άκρο του είναι δεμένο ακλόνητα σε οροφή. Η ράβδος σχηματίζει γωνία φ με την οριζόντια διεύθυνση, με $\eta\mu\varphi = 0,6$ και $\sigma\upsilon\eta\varphi = 0,8$.

Στο σημείο Δ της ράβδου, που απέχει από το άκρο Γ της ράβδου απόσταση $d = 2\text{m}$, τοποθετούμε τροχό ακτίνας $R_2 = 0,2\text{m}$ και μάζας $M_2 = 2\text{kg}$. Σε εγκοπή, ακτίνας $r = 0,1\text{m}$, του τροχού τυλίγεται αβαρές μη εκτατό νήμα (νήμα 1) που καταλήγει στην περιφέρεια τροχαλίας που και εκεί τυλίγεται. Η τροχαλία έχει μάζα $M_1 = 4\text{kg}$ και ακτίνα $R_1 = 0,2\text{m}$ και μπορεί να στρέφεται χωρίς τριβές γύρω από οριζόντιο ακλόνητο άξονα που διέρχεται από το κέντρο της Κ. Αβαρής ράβδος, μήκους $\ell = 0,3\text{m}$, είναι συγκολλημένη στην τροχαλία με το ένα άκρο της να ταυτίζεται με το κέντρο της τροχαλίας Κ.

2020 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

Αρχικά το σύστημα των σωμάτων συγκρατείται ακίνητο με τα νήματα τεντωμένα. Από τη χρονική στιγμή $t_0 = 0$ και μετά ασκείται δύναμη $\vec{F}$ σταθερού μέτρου στο άκρο Α του βραχίονα, συνεχώς κάθετη σ' αυτόν, με συνέπεια το νήμα να τυλίγεται στην τροχαλία και ο τροχός να αρχίσει να κυλιέται χωρίς να ολισθαίνει πάνω στη ράβδο ΖΓ, ανεβαίνοντας προς το σημείο Γ, με μεταφορική επιτάχυνση $a_{cm} = 0,5\text{m/s}^2$.

Δ1. Να υπολογίσετε το μέτρο της τάσης του νήματος που ασκείται στον τροχό, καθώς και το μέτρο της δύναμης $\vec{F}$.

(6 μόρια)

Δ2. Τη χρονική στιγμή $t_1 = 2\text{s}$, να υπολογιστεί ο ρυθμός με τον οποίο παράγει έργο η δύναμη $\vec{F}$, καθώς και ο ρυθμός με τον οποίο παράγει έργο η τάση του νήματος που ασκείται στον τροχό

(6 μόρια)

Δ3. Στο χρονικό διάστημα $\Delta t = t_1 - t_0$ να υπολογίσετε το ποσοστό (%) της προσφερόμενης ενέργειας της δύναμης $\vec{F}$ στο σύστημα που μετατρέπεται σε αύξηση της βαρυτικής δυναμικής ενέργειας του τροχού.

(6 μόρια)

Δ4. Να βρείτε τη σχέση του μέτρου της τάσης που ασκείται στη ράβδο από το κατακόρυφο νήμα (νήμα 2), σε συνάρτηση με την απόσταση x του σημείου επαφής του τροχού από το άκρο Γ της ράβδου.

(7 μόρια)

Δίνονται η ροπή αδράνειας του κυλίνδρου ως προς τον άξονα περιστροφής του

$I_1 = \frac{1}{2} M_1 \cdot R_1^2$, η ροπή αδράνειας του τροχού ως προς τον άξονα περιστροφής του

$I_2 = \frac{1}{2} M_2 \cdot R_2^2$, $g = 10\text{m/s}^2$